

Brüsszel, 2025. december 5.
(OR. en)

16503/25

SAN 815
IPCR 99
POLMIL 413
RELEX 1639
JAI 1869
HYBRID 171

FEDŐLAP

Küldi: az Európai Bizottság főtitkára részéről Martine DEPREZ igazgató

Az átvétel dátuma: 2025. november 28.

Címzett: Thérèse BLANCHET, az Európai Unió Tanácsának főtitkára

---

Biz. dok. sz.: COM(2025) 745 final

Tárgy: A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A
TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS
BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK
Az egészségügyi válságokra vonatkozó uniós megelőzési,
felkészültségi és reagálási terv bevezetéséről

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a következő dokumentumot: COM(2025) 745 final.

Melléklet: COM(2025) 745 final

Brüsszel, 2025.11.28.
COM(2025) 745 final

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A
TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A
RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK**

**Az egészségügyi válságokra vonatkozó uniós megelőzési, felkészültségi és reagálási terv
bevezetéséről**

{SWD(2025) 393 final}

1. AZ EURÓPAI UNIÓ HATÁROKON ÁT TERJEDŐ EGÉSZSÉGÜGYI VESZÉLYEKSEL SZEMBENI FELKÉSZÜLTSGÉNEK ÉS REZILIENCIÁJÁNAK MEGERŐSÍTÉSE

Az Európai Unió jelenleg egy növekvő bizonytalanság, valamint sokrétű fenyegetések és kockázatok jellemezte korban működik. **Összetett és egyre intenzívebb fenyegetettségi helyzettel** néz szembe a világjárványoktól és kibertámadásoktól kezdve a dezinformáción át az éghajlattal kapcsolatos katasztrófákig és a geopolitikai instabilitásig. Ezek a kihívások többé már nem elszigeteltek; összefonódnak, felerősítik egymást, és próbára teszik a társadalmak, gazdaságok és demokráciák rezilienciáját. Az EU biztonsága, jóléte és egysége attól függ, hogy képes-e felkészülni, előre jelezni és reagálni – nemcsak a válságok bekövetkeztekor, hanem jóval azelőtt is.

Az ilyen összefonódó fenyegetések között sok van, amely **határokon átnyúló egészségügyi válsághoz** vezethet. Napjaink ingatag környezetében egy nagyszabású egészségügyi válság rendkívül káros lehet, és nemcsak az egyéni jóllétet, hanem a társadalmak és gazdaságok általános működését is érintheti. A Covid19-világjárvány nagyságrendje is erről tanúskodik, és számos fájdalmas, de értékes tanulsággal szolgált, amelyekre továbbra is támaszkodnunk kell a jövőbeli egészségügyi válságok kezelésére irányuló erőfeszítéseink során. A felkészületlen, széttagolt és nem reziliens egészségügyi rendszerek egészségügyi válság idején túlterheltté válhatnak, ami az alapvető szolgáltatások zavarához és az intézményekbe vetett lakossági bizalom csökkenéséhez vezethet. Az egészségügyi válságok azonban messze túlmutatnak a kórházi falakon, és megzavarhatják a gazdaságokat, súlyosbíthatják a társadalmi egyenlőtlenségeket, akadályozhatják a kereskedelmet és megrendíthetik a közvélemény bizalmát. Mivel az egészségügyi válságok aránytalanul sújtják a társadalom különböző csoportjait, az uniós népegészségügyi rendszerekbe vetett bizalomhoz, valamint az ilyen rendszerek méltányosságának és rezilienciájának megerősítéséhez elengedhetetlen annak biztosítása, hogy a megelőzési, felkészültségi és reagálási intézkedéseket inkluzív és mindenki számára hozzáférhető módon alakítsák ki és hajtsák végre. Emellett az összekapcsolt Európában az egészségügyi válságok átnyúlhatnak a határokon, ami próbára teszi a szolidaritást és terheket ró a közös erőforrásokra. Ezek a határokon és ágazatokon átnyúló hatások egyértelműen rámutatnak a tagállamok közötti hatékony koordináció fontosságára, valamint arra, hogy mind nemzeti, mind uniós szinten hatékony intézkedési eszköztárra van szükség.

Az előre látható fenyegetésekkel szembeni **tétlenségnek** nagy **ára** van, amely nemcsak gazdasági veszteségekben, hanem mindenekelőtt emberi szenvedésben és a reziliencia csökkenésében mérhető. Ezzel szemben a megelőzés és a felkészültség jelentős megtérülést kínál, és sokkal költséghatékonyabb, mint pusztán a válságra való reagálás ⁽¹⁾. A jól felkészült

---

¹ Egy közelmúltbeli tanulmány szerint a vírusos világjárványok megelőzésének költsége csak töredékét teszi ki annak, ami a járványok kitörésekor veszteségként jelentkezik: a megelőzés költsége az ilyen típusú járványok esetében kevesebb, mint az elveszett életek értékének 5 %-a, illetve a gazdasági károk 10 %-a. A.S. Bernstein *et al.*, 2022. február 4., Science Advances: <https://www.science.org/doi/10.1126/sciadv.abl4183>.

társadalmak gyorsabban tudnak talpra állni, jobban meg tudják védeni az emberek megélhetését, és nagyobb stabilitást tudnak fenntartani.

Az elmúlt évek tanulságai egyértelműek: a határokon átnyúló egészségügyi válságokra való felkészültség nem választás kérdése, hanem szükségszerűség. A Bizottság, a tagállamok, valamint az uniós ügynökségek és szervek ezért határozott lépéseket tettek egy erősebb és reziliensebb **európai egészségügyi unió** felé, amelynek célja, hogy az EU jobban fel tudjon készülni és jobban tudjon reagálni az egészségügyi válságokra. A kulcsfontosságú építőelemek közé tartozik a **határokon át terjedő súlyos egészségügyi veszélyekről szóló uniós rendelet** ⁽²⁾ elfogadása, az Európai Betegségmegelőzési és Járványvédelmi Központ **(ECDC)** ⁽³⁾ és az Európai Gyógyszerügynökség **(EMA)** ⁽⁴⁾ megbízatásának megerősítése, valamint a Bizottság Egészségügyi Szükséghelyzet-felkészültségi és -reagálási Hatóságának **(HERA)** létrehozása a határokon át terjedő súlyos veszélyekre való felkészültség és reagálás javítása érdekében az egészségügyi ellenintézkedések területén ⁽⁵⁾. Emellett elfogadásra került az uniós szintű népegészségügyi szükséghelyzet esetén a válság szempontjából releváns egészségügyi ellenintézkedésekkel való ellátás biztosítását szolgáló intézkedések keretéről szóló **tanácsi rendelet** ⁽⁶⁾.

Azóta számos egyéb stratégiai uniós kezdeményezést fogadtak el, amelyek célja az EU rezilienciájának megerősítése, valamint a válságok előrejelzésére, megelőzésére, az azokra való felkészülésre, reagálásra és az azokat követő helyreállításra való képességének fokozása. Mindenekelőtt a **felkészültségi unióról szóló stratégia** ⁽⁷⁾ olyan jelentős uniós kezdeményezés, amelynek célja az összekapcsolt fenyegetettségi környezet kezelése a reziliencia valamennyi szinten és ágazatban történő megerősítésével. Proaktív válságkezelési megközelítést alkalmaz, amely az alábbi három, egymást kölcsönösen erősítő elven alapul: i. az összes veszélyt magában foglalja ⁽⁸⁾; ii. kiterjed a kormányzat egészére ⁽⁹⁾; és iii. kiterjed a társadalom egészére ⁽¹⁰⁾. Emellett előírja, hogy a felkészültségi és biztonsági megfontolásokat be kell építeni az uniós jogszabályokba, szakpolitikákba és programokba, és általánosan érvényesíteni kell őket. A felkészültségi unióról szóló stratégia olyan tartós képességek kiépítésére törekszik, amelyek biztosítják, hogy az EU minden fronton és a társadalom minden szintjén erős legyen.

A stratégiát kísérő **cselekvési terv** ⁽¹¹⁾ 30 olyan kulcsfontosságú intézkedést vázol fel, amelyet a Bizottságnak és a tagállamoknak végre kell hajtaniuk a stratégia hét tematikus területén. Uniós

---

² Az (EU) 2022/2371 rendelet (HL L 314., 2022.12.6., 26. o.).

³ Az (EU) 2022/2370 rendelet (HL L 314., 2022.12.6., 1. o.).

⁴ Az (EU) 2022/123 rendelet (HL L 20., 2022.1.31., 1. o.).

⁵ C (2021) 6712 final.

⁶ Az (EU) 2022/2372 tanácsi rendelet (HL L 314., 2022.12.6., 64. o.).

⁷ https://commission.europa.eu/topics/preparedness_hu.

⁸ A stratégia olyan megközelítést alkalmaz, amely a fenyegetések széles körére készül fel.

⁹ A stratégia magában foglalja a válságkezelés proaktívabb, összkormányzati megközelítését mind a polgári, mind a katonai ágazatban.

¹⁰ A stratégiának a társadalom egészére kiterjedő megközelítése azt jelenti, hogy a helyi közösségek, a civil társadalmi szervezetek, az üzleti és szociális partnerek, a tudományos szakemberek és más alapvető szereplők Unió-szerte szerepet kapnak a felkészültség kultúrájának előmozdításában.

¹¹ A felkészültségi unióról szóló stratégia melléklete:

https://commission.europa.eu/topics/preparedness_hu.

szinten koherens és összehangolt megközelítésre van szükség az EU megerősített egészségbiztonsági struktúrájának különböző szereplői és eszközei között. A cselekvési terv konkrét intézkedésként ezért magában foglalja **az egészségügyi válságokra vonatkozó uniós megelőzési, felkészültségi és reagálási terv (a továbbiakban: az uniós terv) 2025 végéig** történő megvalósítását, amely immár a határokon át terjedő súlyos egészségügyi veszélyekről szóló rendeletben előírt jogi követelmény ⁽¹²⁾.

Bár az uniós terv nem terjed ki az EU-n kívüli egészségügyi válságokra való reagálásra, összhangban van **az EU globális egészségügyi prioritásaival és kezdeményezéseivel**. A nem uniós országokkal és a nemzetközi szervezetekkel a népegészségügy területén folytatott együttműködés előmozdítása alapvető fontosságú az uniós, valamint a globális egészségügyi reziliencia és biztonság szempontjából, amint azt a határokon át terjedő súlyos egészségügyi veszélyekről szóló rendelet ⁽¹³⁾ és a felkészültségi unióról szóló stratégia is elismeri. Az EU e területen való elkötelezettségét **az EU globális egészségügyi stratégiájában** ⁽¹⁴⁾ és a **Global Gateway**-ben ⁽¹⁵⁾ meghatározott elvek és intézkedések vezérlik. Ursula von der Leyen elnök az Unió helyzetéről szóló, 2025. szeptemberi beszédében ⁽¹⁶⁾ a közelmúltban bejelentette **a globális egészségügyi rezilienciára vonatkozó kezdeményezést**, ami megerősíti ezt a kötelezettségvállalást.

2. **AZ EGÉSZSÉGÜGYI VÁLSÁGOKRA VONATKOZÓ UNIÓS MEGELŐZÉSI, FELKÉSZÜLTSEGI ÉS REAGÁLÁSI TERV**

Az uniós terv: eszköztár a válságkezelők számára

Az e bizottsági közleményt kísérő uniós terv a határokon át terjedő súlyos egészségügyi veszélyekre vonatkozó uniós cselekvési terv, amely kiterjed a megelőzésre, a felkészültségre és a reagálásra. Olyan átfogó eszköztár, amely lehetővé teszi a válságkezelők számára a veszélyhelyzetek gyors és hatékony megelőzését, valamint az azokra való felkészülést és reagálást. Kiegészíti a nemzeti erőfeszítéseket annak leírásával, hogyan hangolja össze az EU a megelőzést és a felkészültséget, mely közös képességek és erőforrások mozgósíthatók, és hogyan vezet a szolidaritás fellépéshez akkor, amikor a leginkább szükség van rá. Az uniós terv meghatározza továbbá a népegészségügyi szükséghelyzetek uniós szintű elismerésének folyamatát, és felvázolja a további aktiválható intézkedéseket és eljárásokat, biztosítva, hogy az EU gyorsan és céltudatosan tudjon fellépni. Ugyanilyen fontos, hogy előmozdítja a tanulás és a folyamatos fejlesztés kultúráját, segítve a tagállamokat saját rendszereik felülvizsgálatában, átdolgozásában és megerősítésében. Ez lehetővé teszi az EU számára, hogy minden válság után gyorsan talpra álljon és megerősödve lépjen tovább.

Az uniós terv elsősorban a tagállamok, különösen a válságkezelésért és a megelőzés-, felkészültség- és reagálástervezéssel kapcsolatos szakpolitikák végrehajtásáért felelős hatóságok számára készült. A terv azonban ennél jóval szélesebb körben fejti ki hatását, és az

¹² Az (EU) 2022/2371 rendelet 5. cikke.

¹³ Az (EU) 2022/2371 rendelet (38) preambulumbekzdése.

¹⁴ https://health.ec.europa.eu/system/files/2023-10/international_ghs-report-2022_en.pdf.

¹⁵ https://commission.europa.eu/topics/international-partnerships/global-gateway_hu.

¹⁶ https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/state-union/state-union-2025_hu.

uniós ügynökségek és szervek, a nemzetközi partnerek, például az Egészségügyi Világszervezet (WHO), valamint a civil társadalom, a tudományos élet, a magánszektor, a szociális partnerek és a média kulcsfontosságú szereplői számára is hasznos.

Az uniós terv kidolgozására ágazatközi együttműködés keretében, a tagállamokkal és más érdekelt felekkel konzultálva ⁽¹⁷⁾ került sor. A megerősített uniós közegészség-védelmi keretre és a közelmúltban közzétett szakpolitikai dokumentumokra ⁽¹⁸⁾ támaszkodik, és integrálja őket.

Az egészségügyi válságok megelőzése, az azokra való felkészülés, reagálás és az azokból való kilábalás

Az uniós terv számos – természeti, véletlen vagy szándékos – válságra kiterjed, beleértve a biológiai, vegyi, környezeti és ismeretlen eredetű válságokat is ⁽¹⁹⁾. Olyan „rendkívüli szükséghelyzetekre” is vonatkozik, amelyek összehangolt uniós reagálást ⁽²⁰⁾ igényelnek, mint például a fegyveres konfliktusok vagy az olyan helyzetek, amikor a meglévő intézkedések elégtelennek bizonyultak az emberek egészségének védelmére. Az uniós terv az összes veszélyt magában foglaló, valamennyi ágazatra, illetve a kormányzat és a társadalom egészére kiterjedő, továbbá az „egy egészség” ⁽²¹⁾ elveire épülő megközelítést alkalmaz. Ez a megközelítés alapvető fontosságú, mivel az összetett fenyegetések és kockázatok hatékony kezeléséhez átfogó válaszra van szükség.

Az uniós terv az egészségügyi válságkezelési ciklus alábbi négy szakaszára terjed ki: 1. megelőzés és felkészültség, 2. észlelés és értékelés, 3. reagálás és 4. helyreállítás. A terv felvázolja az EU egészségügyi válságirányítási struktúráját, kapacitásait és erőforrásait, valamint az egyes szakaszokra vonatkozó támogatási mechanizmusokat.

1. szakasz: Az egészségügyi válságok megelőzése és az azokra való felkészülés

Az EU-nak biztosítani kell a határokon át terjedő potenciális súlyos egészségügyi veszélyek határozott megelőzését és az azokra való felkészültséget, hogy képes legyen megvédeni a lakosságot és biztosítani az egészségbiztonságot. Ezt a következő tevékenységek segítik elő:

- A tagállamok rendszeresen jelentést tesznek **nemzeti megelőzési, felkészültségi és reagálási terveik** tervezéséről és végrehajtásáról ⁽²²⁾.

¹⁷ 2025. október 1. és 29. között nyilvános konzultációra (véleményezési felhívásra) került sor, amelyre 57 válasz érkezett, főként nem kormányzati szervezetektől és vállalkozói szövetségektől.

¹⁸ pl. https://commission.europa.eu/topics/defence/safer-together-path-towards-fully-prepared-union_hu, https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/internal-security_hu és https://health.ec.europa.eu/latest-updates/hera-review-taking-stock-reinforce-health-security-eu-2025-03-26_hu.

¹⁹ Az (EU) 2022/2371 rendelet 2. cikkének (1) bekezdése.

²⁰ Az (EU) 2022/2371 rendelet 2. cikkének (4) bekezdése.

²¹ Az „egy egészség” megközelítés elismeri az emberi, állati és környezeti egészség közötti összefüggést, előmozdítva a tudományágak közötti együttműködést az egészségügyi veszélyek megelőzése, észlelése és az azokra való reagálás érdekében.

²² Az (EU) 2022/2371 rendelet 7. cikkének (1) bekezdése.

- A tagállamok a Bizottsággal együtt egyeztetnek az **Egészségügyi Biztonsági Bizottságban** ⁽²³⁾, hogy elősegítsék a nemzeti megelőzési, felkészültségi és reagálási terveik elkészítését.
- Az ECDC **népegészségügyi szükséghelyzeti felkészültségi értékeléseket** ⁽²⁴⁾ (PHEPA) végez a nemzeti tervek végrehajtásának értékelése céljából, és ajánlásokat tesz azok javítására.
- A tagállamok megerősítik **az egészségügyi rendszereket és az egészségügyi munkaerőt** annak érdekében, hogy nyomás alatt reziliensebbek lehessenek; ez magában foglalja az **oltás** mint a betegségmegelőzés egyik leghatásosabb és legköltséghatékonyabb népegészségügyi eszköze népszerűsítését.
- A Bizottság a **HERA-tanács**on keresztül a tagállamok segítségével és tanácsaival támogatja az **egészségügyi ellenintézkedések** fejlesztését, rendelkezésre állását és elosztását az oltóanyagoktól a terápiás készítményeken és a diagnosztikán át az orvostechikai eszközökig és a védőeszközökig, beleértve a kapcsolódó fenyegetés-előrejelzést, fenyegetésértékelést és információgyűjtést.
- A jövőbeli egészségügyi szükséghelyzetek esetén történő kockázatcsökkentés érdekében a Bizottság az **EU FAB**-on keresztül fenntartotta az oltóanyaggyártási kapacitást a kritikus fontosságú nyersanyagok folyamatos rendelkezésre állásának és az azokkal való megfelelő ellátásnak a biztosítására.
- Az uniós támogatási mechanizmusok – például az **uniós egészségügyi munkacsoport** és az **uniós polgári védelmi mechanizmus** – segítik a tagállamokat az egészségügyi válságokra való felkészülésben.

Felkészültség a gyakorlatban: oltóanyagok beszerzése és oltás

A majomhimlő-vírus 2022. évi kitörése az EU-ban/EGT-ben rávilágított a határokon át terjedő súlyos egészségügyi veszélyekre való uniós szintű felkészültség fontosságára. Először is az **Egészségügyi Biztonsági Bizottság** (HSC) megvitatta a járványügyi helyzetet. Ezt követően a **HERA-tanács** 2022 júniusában összeült, és segítségével a Bizottság több mint 109 000 adag oltóanyagot szerzett be, amelyet a járvány kitörését követő egy hónapon belül a tagállamoknak és „az EU az egészségért” programhoz társult országoknak adományozott.

Az **Egészségügyi Biztonsági Bizottság** (HSC) azáltal is fontos szerepet játszott, hogy ajánlásokat fogadott el a majomhimlő elleni oltási politikák közös uniós megközelítésére ⁽²⁵⁾ vonatkozóan. A HSC véleménye – az ECDC/WHO által kiadott iránymutatással összhangban, valamint figyelembe véve a tagállamok nemzeti járványügyi és népegészségügyi körülményeit, többek között az oltóanyagok rendelkezésre állását – meghatározta a majomhimlő elleni vakcinázásra vonatkozó tagállami stratégiákkal kapcsolatos fő megfontolásokat.

A majomhimlőre való közép- és hosszú távú felkészültség megerősítése érdekében a Bizottság 2023-ban és 2024-ben közös közbeszerzési keret ⁽²⁶⁾ révén továbbá 2 millió adag, majomhimlő elleni

²³ https://health.ec.europa.eu/health-security-and-infectious-diseases/crisis-management_hu#health-security-committee.

²⁴ <https://www.ecdc.europa.eu/hu/about-ecdc/what-we-do/public-health-emergency-preparedness-assessments>.

²⁵ https://health.ec.europa.eu/publications/recommendations-common-eu-approach-regarding-vaccination-policies-monkeypox-outbreak-response_hu.

²⁶ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/hu/ip_22_6766.

oltóanyagot is biztosított. Ez lehetővé tette a részt vevő tagállamok számára, hogy készleteket halmozzanak fel, előre megtervezzék az oltási stratégiákat, valamint felkészüljenek a 2024-ben hozott válaszingyintézkedésekre, például az összehangolt oltóanyag-adományozásra. Ezek az erőfeszítések jól szemléltetik, hogyan használta fel az EU az összevont beszerzést és a stratégiai készletfelhalmozást a méltányos hozzáférés fenntartása, az ellátási kockázat csökkentése és a jövőbeli egészségügyi veszélyek előrejelzése érdekében.

Ezek a mechanizmusok túlmutatnak az egyetlen járványra való reagáláson – a felkészültség strukturált, előrettekintő megközelítését példázják, lehetővé téve az EU számára, hogy hatékonyabban reagáljon a felmerülő egészségügyi veszélyekre, miközben megerősíti a határokon átnyúló együttműködést, az erőforrás-tervezést és a tényeken alapuló döntéshozatalt a jövőre nézve.

2. szakasz: Az egészségügyi veszélyek észlelése és értékelése

Az egészségügyi veszélyek hatékony észlelése és értékelése döntő fontosságú az egészségügyi válságokra való reagálás szempontjából. Ezt a következő tevékenységek segítik elő:

- A Bizottság javítja a **felügyeleti és észlelési rendszereket** többek között azáltal, hogy uniós népegészségügyi referencialaboratóriumokat jelöl ki, és integrálja a különböző felügyeleti megközelítéseket, beleértve az „egy egészség” megközelítés keretét, a laboratóriumi alapú nyomon követést, a szennyvízelemzést, valamint a vektorok felügyeletét és ellenőrzését.
- A Bizottság előmozdítja az **információmegosztást és az adatok interoperabilitását** az egészségügyi válságokra való kollektív felkészültség és reagálás javítása érdekében.
- A Bizottság támogatja a nemzeti és uniós szintű átfogó és integrált **fenyegetésértékelést, kockázatértékelést és korai előrejelzést** a gyors és hatékony reagálási intézkedések megalapozása érdekében.
- Az uniós ügynökségek, például az ECDC, az EMA és az EFSA ⁽²⁷⁾ segít gyors **népegészségügyi kockázatértékeléseket** végezni a reagálási erőfeszítések adatvezérelt és tényeken alapuló uniós szintű koordinációjának támogatása érdekében.

Kockázatértékelés a gyakorlatban: az uniós ügynökségek adott csoportja által végzett gyors uniós kockázatértékelés

Ha egy uniós tagállam határokon át terjedő súlyos egészségügyi veszélyről számol be, a Bizottság vagy az Egészségügyi Biztonsági Bizottság felkérhet egy vagy több uniós ügynökséget és szervet, hogy végezzen népegészségügyi kockázatértékelést. Ezek az értékelések támogatni kívánják az ilyen fenyegetésekre való reagálás adatvezérelt, tényeken és szakértői tanácsadáson alapuló koordinációját.

Az ECDC, az EMA, az EFSA, az ECHA ⁽²⁸⁾, az EEA ⁽²⁹⁾, az EUDA ⁽³⁰⁾ és az Europol a megbízatása és szakértelme alapján hozzájárul az ilyen népegészségügyi kockázatértékelésekhez. Az uniós ügynökségek értékelik a népegészségügyi veszély lehetséges súlyosságát, és mérlegelik a népegészségügyi és szociális intézkedések hatásait. Az átfogó kockázatértékelés támogatása érdekében

²⁷ Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság.

²⁸ Európai Vegyianyag-ügynökség.

²⁹ Európai Környezetvédelmi Ügynökség.

³⁰ Európai Gyógyszerügynökség.

a Bizottság megosztja az egészségügyi ellenintézkedésekkel kapcsolatos információkat az érintett uniós ügynökségekkel, többek között az ellátással, a beszerzéssel és a telepítéssel kapcsolatban.

Gyakorlati példa: A szalmonellajárvány kitörésére adott válasz

2025 októberében az ECDC és az EFSA közösen közzétette a Salmonella Strathcona ST2559 ⁽³¹⁾ elhúzódó, határokon átnyúló kitörésének aktualizált gyors járványügyi értékelését, amely szerint 2023 és 2025 között 15 uniós/EGT-országban 437 esetet észleltek. Több nemzeti vizsgálat is megállapította, hogy a fertőzés elsődleges hordozója a paradicsom. Az S. Strathconának egy paradicsomtermesztési helyen gyűjtött öntözővízmintákban való kimutatása megerősítette a paradicsomszennyezettséghez való környezeti hozzájárulást. Ezek a megállapítások rámutatnak arra, hogy olyan multidiszciplináris stratégiára van szükség, amely a szalmonellafertőzés kockázatának csökkentése érdekében magában foglalja a környezeti vizsgálatokat.

3. szakasz: Reagálás az egészségügyi válságokra

Döntő fontosságú, hogy a határokon át terjedő súlyos egészségügyi veszélyekre adott reakciók összehangoltak legyenek és kiegészítsék egymást. Ezt a következő tevékenységek segítik elő:

- A Bizottság elnökletével működő **Egészségügyi Biztonsági Bizottságban (HSC)** a tagállamok összehangolják reagálási erőfeszítéseiket a Bizottsággal, valamint az uniós ügynökségekkel és szervezetekkel, beleértve a válságkezelést, valamint a népegészségügyi és szociális intézkedéseket is.
- A Bizottság a **HERA-tanács** ⁽³²⁾ támogatásával koordinálja az egészségügyi ellenintézkedésekkel kapcsolatos kérdésekre irányuló erőfeszítéseket annak érdekében, hogy a határokon át terjedő súlyos egészségügyi veszélyekre reagálva biztosítsa az említett ellenintézkedések rendelkezésre állását és hozzáférhetőségét.
- A tagállamok biztosítják a **fokozott helyzetismeretet, a kockázatkezelési és válságkommunikációt**, valamint a reagálási erőfeszítések támogatásához szükséges **szükséghelyzeti kutatást és forrásokat**.
- A veszély súlyosságától, valamint a további intézkedések szükségességétől és arányosságától függően a Bizottság dönthet úgy, hogy elismeri az **uniós szintű népegészségügyi szükséghelyzetet**, ami további kapacitásokat és erőforrásokat szabadít fel, beleértve egyes uniós ügynökségek és szervezetek kibővített megbízatását. Az EU **népegészségügyi szükséghelyzetekkel foglalkozó tanácsadó bizottsága** a Bizottság kérésére tanácsot ad arra vonatkozóan, hogy egy adott veszély uniós szintű népegészségügyi szükséghelyzetnek minősül-e.
- Az **egészségügyi válságtanácsban** – amelynek társelnöke a Bizottság, valamint a Tanács soros elnöksége – a Tanács, a Bizottság, az érintett uniós szervezetek, hivatalok és ügynökségek, valamint a tagállamok összehangolják a válság szempontjából releváns egészségügyi ellenintézkedéseket érintő ellátás és az ilyen ellenintézkedésekhez való hozzáférés biztosítására irányuló erőfeszítéseiket. Létre kell hozni az egészségügyi

³¹ https://www.ecdc.europa.eu/sites/default/files/documents/ROA_%20S_%20Strathcona-ST2559_multi-country.pdf.

³² Az Egészségügyi Szükséghelyzet-felkészültségi és -reagálási Hatóság (HERA) létrehozásáról szóló, 2021. szeptember 16-i C(2021) 6712 bizottsági határozattal összhangban.

válságtanácsot, ha a Bizottság uniós szintű népegészségügyi szükséghelyzetet ismer el, és ha a Tanács **aktiválja a szükséghelyzeti intézkedések keretét** ⁽³³⁾.

- A tagállamok a Bizottság támogatásával biztosítják az ellátás és a segítségnyújtás határokon átnyúló folyamatosságát az **egészségügyi evakuálástól** kezdve a természetbeni egészségügyi segítségnyújtásig (beleértve az egészségügyi ellenintézkedéseket és felszereléseket) és a **tagállamok közötti kontaktkövetésig**, miközben részt vesznek a Bizottság által irányított szélesebb körű uniós válságkezelési mechanizmusokban, például az **uniós polgári védelmi mechanizmusban** (UCPM) és a **ReliefEU-ban** ⁽³⁴⁾, valamint a Tanács **politikai szintű integrált válságelhárítási mechanizmusában** (IPCR) ⁽³⁵⁾.
- Amennyiben a helyzet indokolja, a Bizottság a felülvizsgált Schengeni határellenőrzési kódexszel ⁽³⁶⁾ összhangban **ideiglenes utazási korlátozásokat és belső határellenőrzéseket** vezethet be. A további intézkedések közé tartozhatnak az **exportellenőrzési mechanizmusok**, amelyek keretében a vámhatóságok hozzájárulnak a kritikus egészségügyi ellenintézkedésekkel való ellátás biztosításához azáltal, hogy megkönnyítik a behozatalukat, és szükség esetén válság idején korlátozzák a kivitelüket.

Reagálás a gyakorlatban: a politikai szintű integrált válságelhárítási (IPCR) mechanizmus

Az Európai Unió Tanácsának (a továbbiakban: a Tanács) **IPCR** mechanizmusa az uniós politikai szintű gyors és összehangolt döntéshozatal központi uniós mechanizmusa súlyos vagy összetett válságok esetén. Az IPCR mechanizmus – amelynek elnöki tisztségét a Tanács elnöksége tölti be – a válság súlyosságától függően méretezhető. Egészségügyi szükséghelyzetben az Egészségügyi Biztonsági Bizottság (HSC) és az egészségügyi válságtanács szorosan együttműködik az IPCR mechanizmussal annak biztosítása érdekében, hogy a népegészségügyi szakértelem és a tagállamok operatív hozzájárulásai támogassák az uniós szintű politikai koordinációt, például információk, vélemények és iránymutatások megosztásával. A Covid19-világjárvány idején például a Bizottság több mint 100 **integrált helyzetismereti és -elemzési jelentést** készített a tagállamok, az uniós ügynökségek, az uniós képviselők és a küldöttségek közreműködésével azzal a céllal, hogy egyértelmű képet adjon a döntéshozóknak a helyzetről.

Gyakorlati példa: Az IPCR mechanizmus és a HSC összehangolása a Covid19-re való reagálással kapcsolatban

A Covid19-világjárvány idején a Bizottság rendszeresen beszámolt az IPCR mechanizmusnak a HSC tanácskozásairól. 2023 januárjában például az IPCR mechanizmus ugyanazt az álláspontot fogadta el, mint a HSC a kínai Covid19-esetek számának hirtelen növekedésével kapcsolatban, amint az a HSC-nek *a kínai Covid19-helyzetre való reagálást célzó közös uniós megközelítésről* szóló véleményében ⁽³⁷⁾ szerepel.

³³ A Tanács (EU) 2022/2372 rendelete (HL L 314., 2022.12.6., 64. o.).

³⁴ https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/what/humanitarian-aid/reliefeu_hu.

³⁵ A Tanács (EU) 2018/1993 végrehajtási határozata (HL L 320., 2018.12.17., 28. o.).

³⁶ A felülvizsgált Schengeni határellenőrzési kódex (az (EU) 2024/1717 rendelettel módosított (EU) 2016/399 rendelet) 21a. és 28. cikke.

³⁷ https://health.ec.europa.eu/latest-updates/opinion-health-security-committee-common-eu-approach-response-covid-19-situation-china-2023-01-05_hu.

4. szakasz: Az egészségügyi válságból való kilábalás

Az egészségügyi válságokból való kilábalás és a tanulságok levonása elengedhetetlen a közösségek helyreállításához és a jövőbeli válságok megelőzéséhez. Ez magában foglalja a következőket:

- **egyidejű és utólagos felülvizsgálatok** az egyes egészségügyi válságok tanulságainak levonása érdekében,
- a levont tanulságok **szakpolitikai reformokká, aktualizált jogi keretökké és hatékonyabb felkészültségi tervekké** alakítása, beleértve a reziliensebb egészségügyi rendszereket,
- a válságreakálási és helyreállítási politikák hatékonyságának és hatásának értékelése független szakértők, például a **tudományos tanácsadási mechanizmus (SAM)**, valamint az **Európai Számvevőszék** által végzett ellenőrzések segítségével,
- az átláthatóság és a bizalom előmozdítása azáltal, hogy egyértelmű **tájékoztatást** nyújtanak arról, mi működött, min lehet javítani, és mit kell megváltoztatni,
- az egészségügyi válságok által aránytalanul érintett csoportokra gyakorolt társadalmi és gazdasági hatások figyelembevétele, valamint a méltányosság és az inkluzív megközelítés megerősítésére szolgáló megoldások azonosítása.

Helyreállítás a gyakorlatban: Az EU egészségbiztonságának megerősítése a Covid19-világjárvány tanulságai alapján

A Covid19-világjárvány tanulságaira építve a Bizottság aktualizálta a **határokon át terjedő súlyos egészségügyi veszélyekről** szóló jogszabályt. Ez fokozza a megelőzésre, a felügyeletre, a korai előrejelzésre és a reagálásra szolgáló rendszer hatékonyságát mind uniós, mind nemzeti szinten, és biztosítja a gyorsabb koordinációt, a jobb információmegosztást és az együttes fellépést veszélyhelyzet idején. Létrejött a **HERA** mint bizottsági szolgálat azzal a céllal, hogy a kulcsfontosságú egészségügyi ellenintézkedések fejlesztésének, gyártásának, beszerzésének és méltányos elosztásának biztosításával megerősítse az EU képességét a határokon átnyúló egészségügyi szükséghelyzetek megelőzésére, észlelésére és az azokra való gyors reagálásra. A kulcsfontosságú uniós ügynökségek megbízatását is megerősítették: i. az **ECDC** immár megerősített hatáskörrel rendelkezik a felügyelet, a kockázatértékelés és az uniós népegészségügyi referencialaboratóriumok hálózatának létrehozása terén, támogatva a jobb készség- és reagálástervezést a tagállamokban; és ii. az **EMA** központi szerepet játszik az alapvető gyógyszerek és orvostechikai eszközök hiányának megelőzésében és kezelésében. Létrejött továbbá az uniós szintű népegészségügyi szükséghelyzet esetén a válság szempontjából releváns egészségügyi ellenintézkedésekkel való ellátás biztosítását célzó intézkedési keret. Emellett az **uniós polgári védelmi mechanizmus (UCPM)** megerősített jogi kerete lehetővé tette a Bizottság számára a rescEU-tartalékok bővítését. Ez magában foglalja 16 tagállamban több mint 20 rescEU stratégiai készlet létrehozását, és ezek olyan alapvető tételeket tartalmaznak, mint az egészségügyi ellenintézkedések, az intenzív ellátáshoz szükséges orvosi felszerelések, vegyi, biológiai, radiológiai és nukleáris (CBRN) reakálási felszerelések, valamint egyéni védőeszközök.

E jogalkotási reformokat követően az EU a világjárványt követő értékelések alapján folytatta az uniós közegészség-védelmi keret finomítását. A **tudományos tanácsadási mechanizmus (SAM)** független, tényeken alapuló iránymutatást nyújtott a világjárványokra való felkészültséggel, az oltóanyag-stratégiákkal és a tudományba vetett közbizalommal kapcsolatban. Emellett az **Európai Számvevőszék** számos felülvizsgálatot és ellenőrzést végzett a Covid19-világjárványra adott uniós válaszleépésekkel

(³⁸) kapcsolatban. A Számvevőszék különösen az ECDC és az EMA Covid19-világjárványra való felkészültségét és reagálását értékelte, ellenőrizve a két ügynökség teljesítményét egészségügyi válság idején (³⁹). Az ellenőrzés általánosságban arra a következtetésre jutott, hogy a két ügynökség – a hatáskörein és a kapacitásán belül –általában véve megfelelően reagált a Covid19-válságra. A közelmúltban sor került a HERA bizottsági szolgálat működésének felülvizsgálatára (⁴⁰), kiemelve a HERA által az uniós szintű felkészültség és reagálási kapacitások megerősítése terén elért eredményeket. Ezek a jelentések azonban hiányosságokat is feltártak egyes területeken, és megmutatták, hol van szükség további munkára. Emellett az UPCM 2024-ben elfogadott értékelése azt ajánlotta, hogy a nagyszabású, határokon átnyúló kockázatok hatékonyabb csökkentése érdekében erősítsék meg az UPCM operatív reagálási képességét (⁴¹).

Az említett ellenőrzések és felülvizsgálatok eredményei hozzájárulnak az EU egészségügyi válságmegelőzési, -felkészülési és -reagálási képességeinek megerősítéséhez. Ezek az intézkedések együttesen megmutatják, hogyan használta fel az EU a világjárvány tanulságait az egészségbiztonság tartós javítására, hogy a jövő Európája egészségesebb, biztonságosabb és reziliensebb legyen.

3. A NEMZETI TERVEK MEGERŐSÍTÉSE AZ ÖSSZEHANGOLT UNIÓS SZINTŰ REAGÁLÁS BIZTOSÍTÁSA MELLETT: AZ EGÉSZSÉGBIZTONSÁG KOHERENS MEGKÖZELÍTÉSE

Az uniós terv a tagállamok által a határokon át terjedő súlyos egészségügyi veszélyekről szóló rendelet (⁴²) 2022. évi elfogadása óta kidolgozott és aktualizált nemzeti megelőzési, felkészülési és reagálási tervekből merít. A tagállamoknak pedig a lehető legnagyobb mértékben össze kell hangolniuk a nemzeti tervüket az uniós tervvel, előmozdítva az egészségbiztonság koherens megközelítését. Az uniós és nemzeti tervek integrálásával Uniószerthe szilárd és inkluzív egészségbiztonsági keret jöhet létre. Az uniós terv ezért **útmutató dokumentumként szolgál, és előmozdítja az egységet:** lehetővé teszi a nemzeti hatóságok számára, hogy megerősítsék saját nemzeti tervüket, miközben biztosítja az összehangolt uniós szintű reagálást az egészségügyi válságokra.

A tagállamok háromévente **jelentést tesznek** a Bizottságnak a megelőzés, felkészültség és reagálás nemzeti szintű tervezéséről és végrehajtásáról, és ebben áttekintést nyújtanak a határokon átnyúló egészségügyi válságokra való felkészültségük és reagálásuk biztosítására szolgáló nemzeti irányítási struktúráikról, kapacitásaikról és erőforrásaikról. Az **Egészségügyi Biztonsági Bizottság** (HSC) (⁴³) fontos szerepet játszik ebben az önjelentési gyakorlatban és az EU általános felkészültségéről folytatott megbeszélésekben. A HSC összefogja a tagállamokat, a Bizottságot, valamint az érintett uniós ügynökségeket és szerveket a bevált

³⁸ <https://www.eca.europa.eu/hu/covid19>.

³⁹ <https://www.eca.europa.eu/hu/publications?ref=SR-2024-12>.

⁴⁰ COM(2025) 147 final.

⁴¹ COM(2024) 212 final.

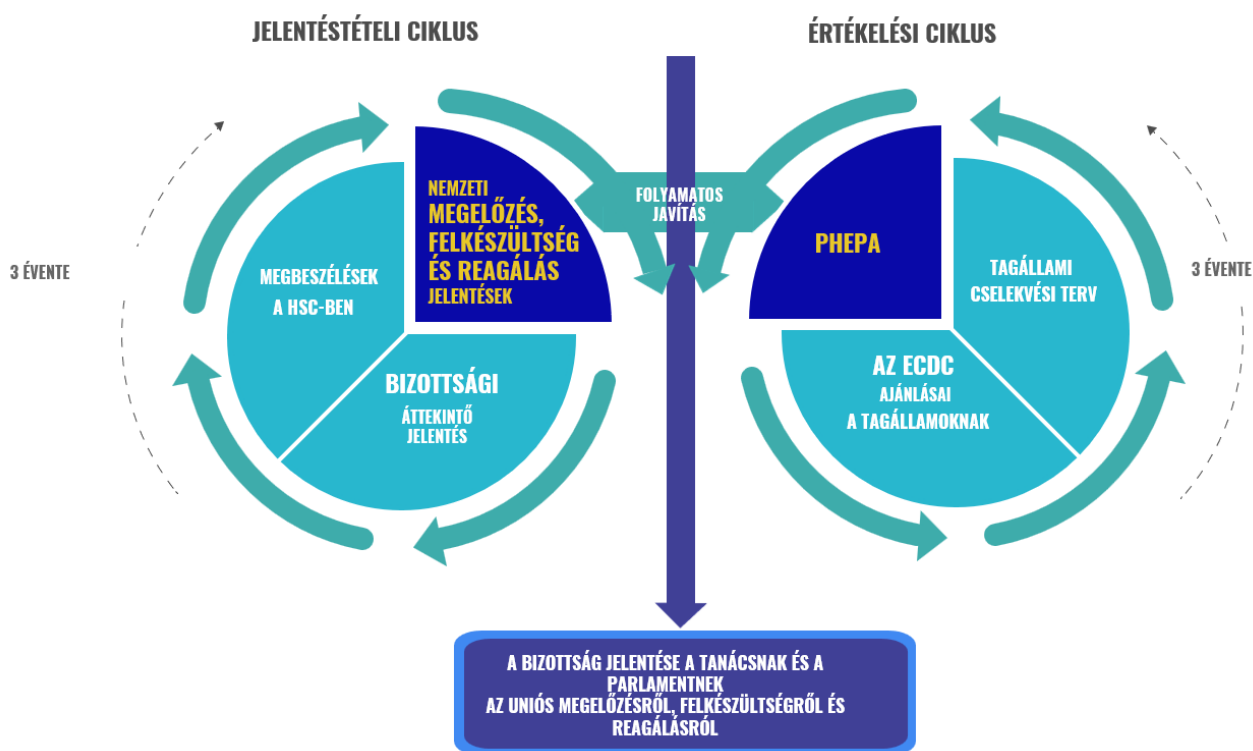
⁴² Az (EU) 2022/2371 rendelet végrehajtásának részeként, lásd a 6–8. cikket.

⁴³ https://health.ec.europa.eu/health-security-and-infectious-diseases/crisis-management_hu#health-security-committee.

gyakorlatok megvitatása és megosztása, a nemzeti tervek és az uniós terv közötti összhang előmozdítása, valamint az együttműködési kultúra előmozdítása érdekében ⁽⁴⁴⁾.

Ezzel párhuzamosan – szintén hároméves ciklusban – az ECDC értékeli a tagállamok megelőzési, felkészültségi és reagálási képességét. Az ilyen **népegészségügyi szükséghelyzeti felkészültségi értékeléseket** ⁽⁴⁵⁾ (PHEPA) követően az ECDC testre szabott ajánlásokat tesz a tagállamoknak, felvázolja a javításra szoruló területeket, és javaslatokat tesz a nemzeti tervek fejlesztésének és a képességeik megerősítésének módjaira ⁽⁴⁶⁾.

Az alábbi ábra a tagállami megelőzés, felkészültség és reagálás tervezésének egymáshoz kapcsolódó **jelentéstételi és értékelési ciklusait** szemlélteti. A **bal oldalon** található a jelentéstételi ciklus, amelyben a tagállamok jelentést tesznek a nemzeti megelőzési, felkészültségi és reagálási tervükről, amelyet ezt követően az Egészségügyi Biztonsági Bizottság megvitat, majd a Bizottság jelentésben foglal össze. A **jobb oldalon** az értékelési ciklus látható, amely a PHEPA-val kezdődik, ezt követik az ECDC ajánlásai, végül pedig a tagállamok cselekvési terveket dolgoznak ki válaszul. A két ciklusból származó visszajelzések beépülnek az EU felkészültségéről szóló, az Európai Parlament és a Tanács számára készített integrált bizottsági áttekintésbe, támogatva az EU egészségbiztonságának folyamatos javítását.

1. ábra A tagállami megelőzési, felkészültségi és reagálási tervezés egymáshoz kapcsolódó jelentéstételi és értékelési ciklusa

⁴⁴ Az (EU) 2022/2371 rendelet 10. cikke.

⁴⁵ <https://www.ecdc.europa.eu/hu/about-ecdc/what-we-do/public-health-emergency-preparedness-assessments>.

⁴⁶ Az (EU) 2022/2371 rendelet 8. cikke.

Eddig mind a 30 EU/EGT-ország rendelkezik nemzeti megelőzési, felkészültségi és reagálási tervvel, és a 2023. évi első önjelentés során beszámolt a képességeiről⁽⁴⁷⁾. 2024-ben és 2025-ben 19 uniós/EGT-ország vett részt az ECDC által végzett PHEPA-ban.

A nemzeti önjelentési gyakorlat során gyűjtött információk és a PHEPA eredményeinek felhasználásával a Bizottság az ECDC-vel együttműködve **áttekintő jelentést készít az EU felkészültségi helyzetéről**⁽⁴⁸⁾, kiemelve a hiányosságokat és a javításra szoruló területeket.

Betekintés az uniós/EGT-országok felkészültségi képességeibe a 2023. évi önjelentés alapján

Valamennyi uniós/EGT-ország rendelkezik egészségügyi válságkezelésre vonatkozó jogszabályi kerettel, de a végrehajtás terén továbbra is hiányosságok tapasztalhatók. A határokon át terjedő súlyos egészségügyi veszélyek hatékony kezelése érdekében a tagállamoknak olyan átfogó megközelítést kell elfogadniuk, amely minden szinten hangsúlyozza az együttműködést, az esélyegyenlőséget, a pénzügyi rezilienciát és a hatékony koordinációt.

Ami az „egy egészség” megközelítést illeti, a legtöbb uniós/EGT-ország rendelkezik olyan eseménykezelő rendszerrel, amely összekapcsolja a népegészségügyet más ágazatokkal. A különböző ágazatok és kormányzati szintek közötti koordinációs mechanizmusokat azonban ritkán tesztelik és vizsgálják felül. A kockázatok hatékonyabb korai azonosítása érdekében a tagállamoknak rendszeresen értékelniük kell a fenyegetések valamennyi típusát, és be kell építeniük őket az átfogó, „egy egészség” megközelítés szerinti és az összes veszélyre kiterjedő egészségügyi válságkezelési tervekbe, bevonva a társadalom valamennyi érintett csoportját. Ezeknek a terveknek egészségügyi ellenintézkedéseket is magukban kell foglalniuk, biztosítva, hogy egészségügyi válságok esetén a készletek és a gyártási kapacitások készen álljanak a gyors és hatékony reagálás támogatására.

A legtöbb uniós/EGT-ország tervezi, hogy egészségügyi válságok idején biztosítja egészségügyi munkaerejének rendelkezésre állását, de kevés ország vizsgálja felül rendszeresen ezeket a terveket, és sok ország küzd a humánerőforrás-szükségletek megfelelő előrejelzésével. Az egészségügyi személyzet szükséghelyzet esetén történő, határokon átnyúló bevetésére szolgáló rendszerek még nem kellően kiforrottak. A szükséghelyzetben jelentkező megnövekedett igények kezelése érdekében a tagállamoknak terveket kell kidolgozniuk további személyzet mozgósítására, beleértve a diákokat és a nyugdíjas szakembereket. Emellett egyértelmű eljárásokat kell meghatározniuk az egészségügyi dolgozók régiók közötti, valamint az uniós/EGT-országok közötti, nagy igényekkel járó helyzetekben történő átcsoportosítására, többek között potenciális konfliktushelyzetekben. Általánosságban a kölcsönös segítségnyújtási és együttműködési megállapodások gyakorlati megvalósítására van szükség a személyzet, az orvostechikai eszközök, az egészségügyi ellenintézkedések és a betegek veszélyhelyzetek során történő, határokon átnyúló mozgásának megkönnyítése, valamint a fogadó ország által nyújtott támogatás fokozása érdekében.

A nemzeti tervek kidolgozása és végrehajtása, valamint a tagállamokon belül az egészségügyi válságok megelőzéséhez, az azokra való felkészültséghez és az azokra való reagáláshoz szükséges képességek tervezése ezért dinamikus folyamat, amelyet a tagállamok politikai prioritásai, a rendelkezésre álló erőforrások, valamint a folyamatosan változó fenyegetettségi és kockázati környezet is befolyásolnak. A Bizottság és az uniós ügynökségek technikai

⁴⁷ A jelentéstétel egy kérdőíven alapul (lásd: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:32023R1808>), és 2026-ban, majd azt követően háromévente meg kell ismételni.

⁴⁸ Az (EU) 2022/2371 rendelet 7. cikkének (2) bekezdése.

iránymutatással, képzések szervezésével ⁽³⁷⁾, szimulációs gyakorlatokkal és szakértelemmel ⁽³⁸⁾ támogatják a tagállamokat. E tekintetben döntő fontosságú a folyamatos párbeszéd az Egészségügyi Biztonsági Bizottságban.

4. AZ UNIÓS TERV VÉGREHAJTÁSA ÉS TOVÁBBFEJLESZTÉSE

Az uniós terv, amely szorosan kapcsolódik a nemzeti tervekhez, és azokra épül, elkerülhetetlenül változni fog. A nemzeti tervekhez hasonlóan a terv későbbi változatainak tükrözniük kell a politikai fejleményeket, a járványokat, az uniós jogszabályok változásait, valamint a vonatkozó uniós kezdeményezések elfogadását vagy végrehajtását. Ezért az uniós terv aktualizálásakor alapvető fontosságú lesz a szimulációs gyakorlatokból származó visszajelzések, a valós egészségügyi válságokból levont tanulságok, az uniós jogszabályokra és kezdeményezésekre vonatkozó értékelések, a végrehajtási tapasztalatok és a rendelkezésre álló pénzügyi források figyelembevétele.

Annak biztosítása érdekében, hogy továbbra is elérje céljait és célkitűzéseit, az uniós tervet rendszeresen tesztelni fogják **szimulációs gyakorlatok** során, amelyek közül az elsöre a tervek szerint 2026-ban kerül sor. Ezek a gyakorlatok tesztelik az uniós terv tartalmát, reagálva a felmerülő fenyegetések különböző típusaira. Emellett más szimulációs gyakorlatok, képzések és munkaértekezletek is tervben vannak, amelyek az egészségügyi válságok megelőzésének, valamint az azokra való felkészültségnek és reagálásnak a konkrét szempontjaira fognak összpontosítani ⁽⁴⁹⁾.

Egészségügyi válság esetén a Bizottság a tagállamokkal együttműködésben egyidejű és utólagos felülvizsgálatokat fog végezni. Döntő fontosságú lesz az ilyen felülvizsgálatok során szerzett információk összegyűjtése és beépítése az uniós tervbe. Ez hozzá fog járulni ahhoz, hogy a terv továbbra is megfeleljen a célnak, és a lehető leghatékonyabb eszköztárként szolgáljon a megelőzési, felkészültségi és reagálási ciklus valamennyi szakaszában.

Figyelembe kell venni továbbá az **európai egészségügyi unió** alábbi két kulcsfontosságú építőelemére vonatkozó, folyamatban lévő értékelés eredményeit is: i. **a határokon át terjedő súlyos egészségügyi veszélyekről szóló rendelet végrehajtása**; és ii. az **ECDC** értékelése a felülvizsgált megbízatásának fényében. Ezen értékelések eredményeit várhatóan 2026 első, illetve második negyedévében teszik közzé.

A terv jövőbeli felülvizsgálatai során figyelembe kell venni a felkészültségi unióról szóló stratégiához csatolt cselekvési tervben felsorolt különböző kulcsfontosságú intézkedések bevezetését. Idetartoznak az alábbiak: i. egy 2027-re tervezett **uniós válságkoordinációs központ** létrehozása; ii. **átfogó uniós kockázat- és fenyegetésértékelés** kidolgozása (2026); iii. **felkészültségi minimumkövetelmények** elfogadása (2026); valamint iv. **átfogó polgári-katonai felkészültségi intézkedések** kidolgozása (2027).

---

⁴⁹ Például az egészségügyi ellenintézkedések kezelésével vagy a polgári-katonai együttműködéssel foglalkozó gyakorlatok.

A felkészültségi unióról szóló stratégiához csatolt cselekvési terv két, 2025-ben elfogadott stratégiát is tartalmaz. Az **egészségügyi ellenintézkedésekre vonatkozó stratégia** ⁽⁵⁰⁾ célja, hogy megerősítse az Unió felkészültségi és reagálási képességét a következő egészségügyi szükséghelyzetre, függetlenül annak eredetétől, azáltal, hogy mindenkor biztosítja az egészségügyi ellenintézkedésekhez, például az oltóanyagokhoz, a gyógyszerekhez, a diagnosztikához és más orvosi eszközökhöz való hozzáférést és azok rendelkezésre állását. A **készletfelhalmozási stratégia** ⁽⁵¹⁾ célja az alapvető egészségügyi felszerelések stratégiai tartalékainak kiépítése és fenntartása a gyors mozgósítás érdekében. Mindkét stratégia végrehajtása az uniós terv szempontjából releváns konkrét intézkedésekre fog összpontosítani.

A következő többéves pénzügyi keret szerinti javaslatok, amelyeket a társjogalkotók jelenleg vizsgálnak, szintén jelentős hatással lesznek az uniós terv tartalmára. Mindenekelőtt az **Európai Versenyképességi Alapra** ⁽⁵²⁾ vonatkozó bizottsági javaslat az egészségügyi ágazat innovációjának és versenyképességének előmozdítására összpontosít, miközben az „egy egészség” megközelítéssel összhangban biztosítja az ellátás biztonságát, valamint fokozza az ipari kapacitást és képességet a határokon át terjedő jövőbeli súlyos egészségügyi veszélyek kezelése érdekében.

Emellett az **uniós polgári védelmi mechanizmus, valamint az egészségügyi szükséghelyzetekre való felkészültséghez és reagáláshoz nyújtott uniós támogatás** megerősítésére irányuló bizottsági javaslat ⁽⁵³⁾ célja az uniós válságmegelőzés, felkészültség és reagálás megerősítése.

Emellett a **világjárványokra való felkészültséggel foglalkozó európai partnerség (BE READY)**, amely a Horizont Európa keretében finanszírozott kutatási partnerség ⁽⁵⁴⁾, 2026 januárjában kezdi meg tevékenységét, és egy olyan fenntartható páneurópai kutatási hálózatot fog össze, amely gyorsan és hatékonyan tud reagálni a jövőbeli egészségügyi válságokra ⁽⁵⁵⁾.

Az uniós terv **sikeres végrehajtását és jövőbeli aktualizálását** a Bizottság, más uniós intézmények, ügynökségek és szervek, valamint a tagállamok közötti együttműködés fogja vezérelni. Továbbra is az Egészségügyi Biztonsági Bizottság lesz az uniós terv végrehajtásával kapcsolatos rendszeres koordináció platformja. Ugyanakkor a Bizottság számos kommunikációs csatornán, többek között kulcsfontosságú eseményeken aktívan meg fogja osztani az ismereteket és a bevált gyakorlatokat valamennyi érdekelt féllel, beleértve a tagállamok illetékes hatóságait. Együttesen arra fogunk törekedni, hogy erősebb, inkluzívabb és reziliensebb Európai Uniót építsünk, amelyben senki sem marad le, valamint előmozdítjuk

---

⁵⁰ COM(2025) 529 final, 2025. július 9.

⁵¹ COM(2025) 528 final, 2025. július 9.

⁵² COM(2025) 555 final, 2025. július 16.

⁵³ COM(2025) 548 final, 2025. július 16.

⁵⁴ <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/topic-details/horizon-hlth-2024-disease-17-01?order=DESC&pageNumber=1&pageSize=50&sortBy=startDate&isExactMatch=true&status=31094501,31094502&programmePeriod=2021%20-%202027&frameworkProgramme=43108390&callIdentifier=HORIZON-HLTH-2024-DISEASE-17>

⁵⁵ <https://beready4pandemics.eu/>.

az együttműködés és a kollektív fellépés kultúráját a lakosság egészségének és jóllétének védelme érdekében.